

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XV. De frigidis, maleficiatis, aliisque impotentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

contracta, text. est in cap. unico de voto & voti redempt. in 6.

Notatio in Tit. 14.

Adde & in professos, & sacris Ordinibus insignitos, item in cognatos & affines in gradibus interdictis matris

monium scienter contrahentes, poenam excommunicationis ipso jure constitutam esse ex decreto Clementis V. in Concilio Viennensi, extat in cap. unico De consang. & affinit. in Clem. de quo apud Navarrum in Manuali cap. 27, nu. 141.

DE FRIGIDIS, MALEFICIATIS ALIISQUE IMPOTENTIBVS,

TITULUS XV.

§. 1. Frigidi & maleficiati, qui contrahere matrimonium non possunt.

Frigidi praesenti loco dicuntur, qui naturali frigidityte ita constentantur, quod mulieri commisceri non possint. Maleficiati, qui daemone aut improbi hominis fascinoe constrikti, praepediuntur idem officium exercere, quibus & idcirco matrimonio interdictum est, cap. 2, c. 3, c. 56. Ext. h. tit. can. Requisti, can. Si per fortianus xxxiii. q. 1, §. cunctam puer, inquit Alexander III, qui non potest reddere debitum, non est aptus conjugio; sic qui impotentes sunt, minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, cap. 8. Ext. hoc tit.

§. 2. De mulieribus obstructis. Item de Spadonibus & castratis.

Quare idem judicium est de mulieribus aded obstructis, ut cognosci non possint, cap. 3, c. Fraternitatis ext. eod. tit. item de Spadonibus, & castratis, per text. in d. cap. 2, & d. c. 5, in verbis, Quod nunquam per carnis copulam. Panorm. ad c. 2, num. 5, eod. tit.

§. 3. Frigiditas & maleficium triennio exploranda &c.

Ubi tamen contractum est matrimonium a frigido, & de frigidityte non constat, non ante matrimonium dirimitur, quam triennium cohabitationis praecesserit, juxta formam a Caelestino, & Gregorio Summis Pontificibus praescriptam, in c. Laudabilem 5, ext. hoc tit. & in d. can. Requisti xxxiii. q. 1. Hujus triennii meminit Iustin. in Novell. 24, de nuptiis §. per occasionem. Quae & in maleficiato disjungendo ferè observatur, ut inc. fin. ext. hoc tit. adde Henr. Boich, ibid. facit can. Si perfortia xxxiii. q. 1.

§. 4. Mulier obstructa quando separanda.

Sed & in muliere obstructa hoc jure utimur, ut matrimonio juncta tunc demum separatur,

ubi humana opera vel industria, sine gravi laesione corporis, curari nequit, c. 3, c. 6, ext. eod.

§. 5. Impeditis frigidityte vel obstructione cohabitatio permittitur.

Non tamen prohibentur frigidityte, vel obstructione impediti, ex utriusque consensu simul commorari, ut quam vir uxorem habere non potest, habeat saltem ut sororem, ex rescriptis Lucii & Caelestini SS. Pontificum, in c. 4, & c. 5, Ext. hoc tit.

Notatio in Tit. 15.

a Spadonis generalis appellatio est, continens eum, qui generare non potest: sive natura sua, sive ex accidenti: veluti cui pars genitalis abest, l. Spadonum: 18, D. De verb. signif. l. §. si serva 40, §. si spadoni D. De jure dotium. Proprie verò & speciali nomine spado à castrato separatur. Spado à natura vitium habet, l. 2, §. illud, & l. Arrogato 40, §. fin. D. De adoptione. Castratus ex accidenti, l. Sed est quaesitum 6, D. De liber. & posth. In spadone jus civile admittit matrimonium, non verò in castrato, d. §. si spadoni, & l. Sed est quaesitum, juncta l. 4, §. fin. & l. 6, D. Ad L. Corn. de sicar. At de jure Canonico uterque perperam matrimonium contrahit, ex ratione text. in cap. 2, Ext. De frig. & malef. eo scilicet casu, quo erigere non potest, & immittere in vas debitum mulieris: alias locus, etiamsi sine semine fiat: cum hoc casu remedium esse possit evitanda fornicationis, sicut latè docet Navar. conf. 2, de frig. & malef. Caterum Henricus Henricus, tomo 1, Summae Theolog. moralis lib. 12, de imped. matrim. cap. 8, refert Sixtum Papam V. constitutione sua declarasse generaliter, quod spado seu enuchus utroque deficiente privatus, est & semper fuit omnino inhabilis, etiam sciente & consentiente femina. Verum hactenus videre non licet eam constitutionem, ut inde certior sententiam potuissem elicere, & lectori proponere.

0000

b. 765

Ubiigitur de frigidityte viri manifestè constare non potest, forma hæc servatur, ut à tempore celebrati matrimonii conjuges per triennium cohabitent & rei conjugalis operam dent: quo elapso, si cum septima propinquorum manu vel vicinorum bona fama (si propinqui defuerint) jurent, tactis SS. Evangelii, se commisseri non potuisse quòd tunc à se invicem separari possint, & permitti mulieri ut ad alias nuptias transeat, cap. Laudabilem 5, Ext. De frig. & malef. et quidem ipse vir & mulier juramentum veritatis præstabunt quòd scilicet bonâ

fide dederint operam copula carnali: Alii vero juramentum credulitatis quòd credant utrumque verum iurasse, argum cap. Quoties 5, Ext. De purg. Canon. In maleficio idem triennium cohabitationis, eademque juramenti forma requiritur præter penitentiam, quam ex iudicis præcepto conjuges subire coguntur de peccatis, ut si forte Deus consummationem matrimonii annuat, juxta cap. fin. Ext. de frig. & malef. Vide ibid. Pænormit.

DE INFIDELIBVS.

TITULUS XVI.

Inter infidelis verum matrimonium contrahitur, non autem inter fidelem & infidelem.

TAmetsi inter infideles, hoc est, qui nondum Christianis sacris initiati sunt, verum & legitimum coactet matrimonium, etiam in secundo consanguinitatis gradu, cap. Gaudemus 8, cap. Quanto 7, Ext. de divort. a non tamen inter fidelem & infidelem, can. Carv. & can. Iudai xxviii, q. 1, Nam, auctore Cypriano, in *Serm. de lapsis*, jungere cum infidelibus vinculum matrimonii, est prostituere eum: gentilibus membra Christi, 2. ad Corin. 6, Et hæc spectat illud D. Pauli: Nolite jugum ducere cum infidelibus: quia enim participatio Christi ad Belial: aut qua pars fideli cum infideli sed si vult, nubat tantum in Domino, 1. ad Cor. 7, Belial. de matrim. lib. 1, c. 2, ex omnium fere Interp. sententia. Hinc ex constitutione Valentin. Theodosii & Arcadii Imperatorum Christianus, si ju-

dæam, vel Judæus, si Christianam in conjugem sibi adfuerit, publico iudicio, instar adulteri, obstringitur, l. Ne quis 5, C. de Iudæis.

Notatio in Tit. 6.

2. et ratio est, quia pagani non ligantur SS. Canonibus, cum omnino sint extra Ecclesiam, c. Gaudemus Ext. de divort. Ergo secundum ipsos in gealibus, etiam jure Canonico prohibuit, recte contrahunt matrimonium. Vt & hinc in Iudæis lex Moysaica servatur, non jure Canonico, Covarr. in 4, Decret. p. 2, cap. 6, 5, 1, v. 6, & 7. Neque dissolvitur eorum matrimonium, si postea ad fidem Christianam convertantur, d. cap. Gaudemus, adde & c. fin. Ext. Qui filii sunt legitimi, & §. altera 3, inf. de divortis.

DE HOMICIDIS, ADULTERIS ET RAPTORIBVS.

TITULUS XVII.

§. 1. Homicida qui à matrimonio remouentur;

Interdum & homicidium matrimonii contractum impedit & dirimit; eâ specie, quâ quis alterius conjugis potiundi causâ alteri conjugi necem attulit: sitamen utriusque conspiratio, tam superstitis conjugis, quam ipsius homicidæ; in eandem necem simul concutrit, nam unius delictum hac in re non sufficit, cap. Laudabilem Ext. de convers. infidel.

§. 2. Adulteri remouentur.

Idem est in adulterio; eo casu, quo quis alic-

nam uxorem adulteravit, datâ sponcione de contrahendo cum ea matrimonio, aut etiam matrimonio de facto contracto; nec enim potest eandem, defuncto marito suo, in uxorem ducere, s. fin. c. 3, c. 5, Ext. de eo, qui duxit in matrim. Dum tamen & hic utriusque & adulteri & adulteræ scientis interuenierit, quòd videl. sciverit uterque alterius conjugem adhuc superstitem esse. Ceterum si qua errore ducta cum alieno marito, tamquam cum cælibe contraxerit, non prohibetur, defun-